

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Katolická teologická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2006

Eva Čápková

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Katolická teologická fakulta

Eva ČÁPOVÁ

CÍRKEV- MORÁLNÍ SVĚDOMÍ SPOLEČNOSTI

Vedoucí bakalářské práce: Prof. Dr. Albert-Peter Rethmann

PRAHA 2006

Předně bych chtěla poděkovat Doc. ThDr. Jiřímu Skoblíkovi, přednášejícímu morální teologii, za jeho jasné a přesné učení. Abychom velkolepé pravdy Boží přijali nejen vírou, ale tak, aby obstály i podrobeny nekompromisní kritice rozumu. To mne utvrzovalo jak ve vlastních morálních postojích, tak umožňovalo pochopit i to, co se prozatím ukrývalo v hlubinách nevědění. Cílem nebyla svobodná volba přijetí sděleného, ale kapitulace před pravdou. Díky jeho přesné formulaci a jasným pojmenováním jsem mohla poznané okamžitě aplikovat jak na sobě, tak v rodině, čímž konkrétně přispěl k mému duchovnímu růstu.

Taky bych chtěla poděkovat všem profesorům, kteří na škole učili a pomohli mi tak upevnit křesťanské hodnoty a též vpravit do poznání, ve kterém jsem do té doby tápala. Fascinovalo mne a je to tak pořád, jak souvislosti probíraných předmětů do sebe zapadají a jak jejich propojenost ústí v jediném bodě. Tím bodem je láska. Jako nejnnutnější a nejdůležitější hodnota.

Taky bych ráda poděkovala tomu, který mi první dal impuls ke studiu na této škole a tím je otec kardinál Miloslav Vlk. Tento spustil stavidla touhy po teologickém vzdělání právě výzvou ke studiu, a to při mši sv. v kostele Nejsvětějšího Srdce Páně, před čtyřmi lety.

Děkuji prof. Dr. Rethmannovi, za výbornou spolupráci, profesionální vedení, vstřícný a milý přístup a velmi cenné rady.

Můj dík patří i Zdeňce Rybové, aktivistce hnutí Pro život, která mne svojí nezištnou spoluúčastí pomohla dostat se k potřebným informacím.

Celé své rodině děkuji za technickou spolupráci, zejména synovi Davidovi a manželovi Jiřímu. Rodině i přátelům děkuji také za modlitby.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a v seznamu pramenů a literatury uvedla veškeré informační zdroje, které jsem použila.

V Praze dne 2. 5. 2006

ÚVOD

K volbě tématu církve, jako morálního svědomí společnosti mne vede současný, neuspokojivý stav společnosti a tedy především její postupný morální rozklad. Po zhoubném vlivu socialismu se morální postoje ve společnosti nijak nezlepšily, naopak nabraly razantnější krok opačným směrem. Taky skutečnost, že mnoho pro zlepšení této neutěšené situace se neděje ani ze strany církevních představitelů, u kterých považují za povinnost poukazovat na nešvary ve společnosti, mne vybízí ke zpracování právě tohoto tématu. Ne vše, co bylo možné udělat pro zkvalitnění morálního klimatu společnosti, se udělalo. Je zde ještě mnoho rezerv, které nás nabádají k poněkud odvážnějšímu a razantnějšímu jednání pro zlepšení tohoto stavu. Problém, který vnímám jako naprosto největší a nejzásadnější, to je spása člověka.

Protože se zlo, legitimizované státem, zaštiťuje pojmem svoboda, snažím se analyticky rozjasnit tento pojem a volbu zla, naopak právě ukázat jako jednání, které tomuto pojmu odporuje. Tedy dokázat, že volba zla není projevem svobody, pouze jejího vnějšího rozměru, a to využití možnosti volby. Což ještě neznamená svobodu v její skutečné podstatě. Po objasnění pojmu svoboda, následuje analytické posouzení ateizmu a liberalizmu, jako jednou z forem ateizmu. Budu se zamýšlet nad tím, jak konstruktivní je ateismus pro budování lidské společnosti a co přináší člověku jeho ovoce. Srovnám dědictví ateizmu s dědictvím církve. Z tohoto srovnání pak lze přejít ke glorifikaci církve a nabídnout ji jako skutečné morální svědomí společnosti

Pro dobré souznění církve a občanské společnosti je obrat od práva pravdy k právu osobnosti. Jde o uznání svobody vyznání, ze strany církve. Předobrazem církve jako svědomí společnosti je sv. Jan Křtitel, který neohroženě a nekompromisně napomínal vládcu Heroda, aby zanechal nevhodného amorálního jednání. Vzor sv. Jana Křtitele je nabídkou modelového chování církevních představitelů v obdobných situacích: ti co mají moc, ovlivňují svým chováním mnohé a jejich jednání je normotvorné.

Pokud má být církev, vnímaným a respektovaným svědomím společnosti, musí ji být vidět a musí ji být slyšet. Moje snaha ústí do praxe. Přijatelné mravní prostředí společnosti je to, co si klade za cíl tato studie. Pro nastolení blahodárných vlivů ve společnosti, je vzorem Svátá Trojice. Sv. Trojice má svůj obraz v člověku, zároveň se promítá jako model jednoty a lásky do rodiny a následně do společnosti. Předkládám model společnosti, ke které se lze

reálně přiblížit. Tedy takový, ve které je mravnost postavena na piedestal a ne na periferii společnosti. Cílem je najít konsensus a přijatelné prostředí občanské společnosti, jak pro věřící, tak pro nevěřící.

Metoda je spekulativní, podložená citacemi s Písma svatého, Dokumentů II. Vat. Koncilu, díly autorů, kteří jsou uznávanými odborníky v daném oboru a taky KKC.

„Křesťané jako poutníci do nebeského města musí hledat a mít na mysli to, co je shůry, tím se však nezmenšuje, nýbrž spíše vzrůstá význam jejich úkolu: usilovat spolu se všemi lidmi o vybudování lidštějšího světa.“¹

---

¹ Dokumenty II. Vat. Koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2002. ISBN 80-7192-467-9, GS 57

1. SOUČASNÝ STAV SPOLEČNOSTI

Nechme promlouvat čísla Českého statistického úřadu:

Tabulka demografického vývoje v ČR od r. 1900-2004 – absolutní údaje²

	Střední	Rozvody	Potraty		Přirozený
	stav		celkem	UPT	přírůstek
	obyvatelstva				
1900	9333853	.	.	.	102742
1901	9404689	.	.	.	104462
1902	9474876	.	.	.	111162
1903	9545134	.	.	.	99827
1904	9615027	.	.	.	97157
1905	9684512	.	.	.	67415
1906	9754475	.	.	.	110267
1907	9824544	.	.	.	95635
1908	9894520	.	.	.	98403
1909	9964789	.	.	.	95379
1910	10035575	.	.	.	98889
1911	10099152	.	.	.	82792
1912	10157344	.	.	.	77044
1913	10221343	.	.	.	84585
1914	10283486	.	.	.	80304
1915	10285882	.	.	.	-3738
1916	10221815	.	.	.	-46170
1917	10128304	.	.	.	-61733
1918	10004335	.	.	.	-115456
1919	9921710	2056	.	.	12247
1920	9978420	3618	.	.	68106
1921	10002030	4902	.	.	95960
1922	10112730	5523	.	.	85362
1923	10198370	4683	.	.	98895
1924	10277770	4566	.	.	82796
1925	10369760	4585	.	.	79105
1926	10442610	4448	.	.	71504

² www.czso.cz - internetová stránka ČSÚ, Obyvatelstvo demografie, Časové řady, Pohyb obyvatelstva v Českých zemích 1785-2004, absolutní údaje, 28. 4. 2006

1927	10495940	4625	.	.	53232
1928	10549221	4768	.	.	61878
1929	10597761	4650	.	.	47571
1930	10648057	4962	.	.	65065
1931	10702208	5252	.	.	51680
1932	10750003	5171	.	.	47400
1933	10791313	5240	.	.	35295
1934	10826082	6038	.	.	35128
1935	10853125	6359	.	.	20870
1936	10872519	7552	.	.	18899
1937	10888540	7268	.	.	16438
1938	10877442	6690	.	.	20410
1939	11105990	7441	.	.	45368
1940	11159539	7945	.	.	64544
1941	11129373	7668	.	.	56865
1942	11054018	7992	.	.	46163
1943	11034846	8508	.	.	72030
1944	11109341	9554	.	.	68726
1945	10692912	9410	.	.	9238
1946	9523266	11711	.	.	75886
1947	8765230	10409	.	.	101468
1948	8893104	10834	.	.	96336
1949	8892613	10625	.	.	80852
1950	8925122	11312	.	.	85138
1951	9023170	10261	.	.	82912
1952	9125183	11219	.	.	82417
1953	9220908	9897	25175	1265	73710
1954	9290617	9989	25773	2268	68766
1955	9365969	12221	25850	2430	72574
1956	9442040	12809	25079	2420	68983
1957	9513758	12521	27967	5742	56742
1958	9574650	13589	67643	49035	48065
1959	9618554	13222	79269	61914	31823
1960	9659818	12970	85213	67550	35016
1961	9588016	13939	87362	70062	36046
1962	9621808	14137	83565	66031	29239
1963	9668741	14703	71677	51470	48711
1964	9730019	14446	70888	51524	52436
1965	9785102	16196	76341	58554	42330

1966	9826188	17435	83316	65818	35378
1967	9854241	17352	86731	69850	29481
1968	9877632	18647	89089	72488	22242
1969	9896695	20550	91088	74263	22512
1970	9805157	21516	89509	71893	24538
1971	9830602	23616	86452	68652	31805
1972	9868379	22392	84821	65079	44456
1973	9919519	25271	76986	55898	57313
1974	9994761	24970	78130	56969	67406
1975	10062366	26154	76342	55511	67462
1976	10128220	25544	77908	56889	62146
1977	10189312	25442	81656	61114	55549
1978	10245686	27071	83915	63904	51765
1979	10296489	26191	83624	64505	44163
1980	10326792	27218	86503	68930	18264
1981	10303208	27608	89373	71574	14031
1982	10314321	27821	91531	74531	10973
1983	10322823	29319	92033	75037	2957
1984	10330481	30514	96638	79534	4753
1985	10336742	30489	99357	83042	4240
1986	10340737	29560	99452	83564	771
1987	10348834	31036	126690	109626	3677
1988	10356359	30652	129349	113730	6973
1989	10362257	31376	126507	111683	609
1990	10362740	32055	126055	111268	1398
1991	10308682	29366	120050	106042	5064
1992	10317807	28572	109281	94180	1368
1993	10330607	30227	85445	70634	2840
1994	10336162	30939	67434	54836	-10794
1995	10330759	31135	61590	49531	-21816
1996	10315353	33113	59962	48086	-22336
1997	10303642	32465	56973	45022	-22087
1998	10294943	32363	55654	42959	-18992
1999	10282784	23657	52103	39382	-20297
2000	10272503	29704	47370	34623	-18091
2001	10224192	31586	45057	32528	-17040
2002	10200774	31758	43743	31142	-15457
2003	10201651	32824	42304	29298	-17603
2004	10206923	33060	41324	27574	-9513

Česká republika měla k 30. červnu 2005 10 235 365 obyvatel.³ To je méně než v r. 1980.

Základní data o vývoji potratovosti:

„Umělé přerušení těhotenství na žádost – termín stanovený zákonem č. 68/1957 Sb. o umělém přerušení těhotenství, se za této situace stalo běžným zákrokem. Bylo tomu tak ve všech zemích někdejšího východního bloku s částečnou výjimkou Polska. V extrémní poloze probíhala realizace v bývalém Sovětském svazu, v Bulharsku a Rumunsku, kde v některých letech počet interrupcí byl až čtyřnásobný ve srovnání s počtem porodů. Vedla k tomu také tamní absence jednoduchých forem antikoncepce. V západoevropských zemích se naproti tomu mnohem dříve rozšířily moderní formy nitroděložní a hormonální ženské antikoncepce. Postoje obyvatelstva západní Evropy přitom vzhledem k silnější religiozitě nebyly umělým přerušením těhotenství nakloněny. V zemích se silným politickým katolicismem - Itálie, Španělsko, Portugalsko, Irsko – byly interrupce přímo zakázány (do dnešní doby v západní Evropě zákaz interrupcí přetrvával pouze v Irsku).“⁴

Zhodnocení:

Od r. 1785-1918 lze konstatovat 0 počet rozvodů.

Od r. 1919-2004 je to 1 140 050 rozvodů

Od r. 1785-1952 je registrováno 0 počet uměle přerušených těhotenství (UPT)

Od r. 1952-2004 je to 1 337 711 UPT

Potratů celkem za toto období je 3 973 147

Za každým číslem umělého přerušení těhotenství si musíme představit jeden zmařený lidský život. To je konkrétní bilance dneška.

Pokud jde o počet rozvodů, toto enormně vysoké číslo mluví též jasnou řečí.

Z demografického hlediska můžeme konstatovat, že počet obyvatel od r. 1980 si zachovává přibližně stejnou hladinu. Skutečnost, že do r 1980 pozorujeme celkový přírůstek obyvatelstva, souvisí i s tím, že se rodilo více dětí. Při současném trendu, kdy žena rodí v pozdějším věku, rodí i méně dětí.⁵

³ nejčerstvější údaj o současném počtu obyvatel ČSÚ – titulní strana internetové stránky www.czso.cz

⁴ Internetová stránka Českého statistického úřadu, www.czso.cz, Obyvatelstvo a demografie, Publikace o obyvatelstvu Kód 4028-04, 27. 4. 2006

⁵ sloupec „přirozený přírůstek“ v tabulce pracuje i s jinými údaji, jako je migrace obyvatelstva a pod.

Interrupce byly uzákoněny v Rusku v r. 1922.⁶ Tedy jsou plodem komunizmu, který se ale rychle rozšířil i do jiných států nesocialistického bloku a dnes mu statečně odolává pouze katolické Irsko a Polsko. Sekularizovaný svět přijímá dědictví socializmu a počet potratů i rozvodů nerušeně pokračuje ve svém růstu. Liberální pojetí státu, kterým se ČR stává po pádu komunizmu, zcela bezděčně tuto štafetu přebírá.

Po pádu komunizmu se sice uvolnilo ovzduší totality, nicméně morální aspekt společnosti, zůstal celkem nedotčen a jakoby na mrtvém bodě. Církev již nemá to centralistické postavení, které by jí dovolilo autoritativně využívat svoji moc a směřovat obyvatelstvo k nebeskému království. Socializmus - diktátor - již není. A člověk, ve své bezbřehé „svobodě“ vlastně neví co s takovým boomem svobody vlastně počít. Jedno, ale můžeme konstatovat zcela bezpečně, že tento negativní jev ve společnosti jakým interrupce a rozvody jsou, není důsledkem katolicizmu, není důsledkem ani jiného náboženství, ale právě nevíry, která se jmenuje ateizmus.

---

⁶ MALÝ, Radomír, Humanisté nebo satanisté-nepublikováno, str. 46

2. ATEIZMUS A JEHO FORMY

„Ateizmus – (latinské slovo s řec. základem; a = záporka, tj. Ne; theos = Bůh) – neuznávání nebo popírání Boha, příp. náboženství, lhostejnost nebo odpor vůči nim (příležitostně proti pravému náboženství).“⁷

„Moderní ateizmus se často vyskytuje ve formě soustavy, která mimo jiné dovádí požadavek svéprávnosti člověka tak daleko, že vznáší námitky proti jakékoli závislosti člověka na Bohu. Vyznavači takového ateizmu tvrdí, že svoboda záleží v tom, aby člověk byl sám sobě cílem, jediným strůjcem a tvůrcem své historie, podle jejich názoru to nelze sloužit s uznáním Pána, původce a cíle všech věcí, nebo to alespoň činí takové tvrzení zcela zbytečným. Tuto nauku může podporovat pocit moci, který člověku dodává dnešní technický pokrok.

Mezi formami současného ateizmu nelze opomenout tu, která očekává osvobození člověka především od jeho osvobození hospodářského a sociálního. Tomuto osvobození prý stojí v cestě náboženství už svou povahou, neboť odvrací člověka od budování společnosti tím, že ho pozdvihuje k naději na budoucí a neskutečný život. Proto tam, kde se stoupenci této nauky dostanou k vládě, rozhodně bojují proti náboženství a šíří ateizmus, zvláště ve výchově mládeže, i těmi prostředky nátlaku, které má po ruce státní moc.

Církev věrná svým závazkům jak vůči Bohu, tak vůči lidem, nemůže jinak, než s pocitem bolesti a se vši rozhodností znovu jak - to učinila již dříve - odmítnout tyto zhoubné nauky a činy, které jsou v rozporu s rozumem i s obecnou lidskou zkušeností a zbavují člověka jeho vrozené velikosti.“⁸

Proti ateizmu, kromě demografického decimování obyvatelstva, mluví další skutečnost a to ta, že nic netvoří. V dějinách lidstva nepoznáváme stát, který by nebyl utvořen na náboženském základě. Pokud existovaly a existují státy založené na ne-náboženství, tak rozkládají to, co již na náboženstvích bylo vybudováno. Toho jsme svědky od revoluce v Rusku až po současnost.

Ateizmus jako rodící se soustava má svůj počátek v osvícenství. Francouzská revoluce ho rodila za skutečně dramatických okolností.⁹ „Do této doby, do období reformace, ale zčásti i později, znamenal spíše osobní vzpírání se Bohu životním způsobem (tzv. praktický ateizmus).

---

⁷ Velký sociologický slovník, UK-Vydavatelství Karolinum, Praha 1966, ISBN 80-7184-164-1

⁸ Dokumenty II. Vat. Koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2002. ISBN 80-7192-467-9, GS 20, 21

⁹ Od dob Diokleciánových nezakusila církev tak hrozných běd jako za vlády konventu.... Celkem bylo za francouzské revoluce deportací vězněním a smrtí postiženo 6 756 duchovních osob. RÁČEK, Blažej Církevní dějiny v přehledu a obrazech, Praha: Vyšehrad 1940, str. 568, 569

Teprve s novodobým racionalizmem a zejména osvícenstvím se sama existence Boha stala problémem.¹⁰

I když se někdy ateismus jevil jako protest proti určitým negativním jevům, např. v církvi (ateizmu předcházela antiklerikalismus), zřůdnost jakou projevuje ve svém odporu, nakonec předčí všechna skutečná i pomyslná zla, proti kterým se staví.¹¹ Ateismus se postupně formuje a šíří jako projev náboženské lhostejnosti a sekularizmu¹² všech úseků života. A ve vědeckém ateizmu nabývá konkrétní kontury v marxizmu-leninizmu. Ateismus oprostňuje člověka o jeho podstatnou dimenzi a tou je Božsko-lidská dimenze.

„Ateismus jako skutečný hřích nevěry je víc než pouze pojmové popření Boha; je současně odpíráním podříditi se nárokům absolutna, jak se ohlašují v lidském svědomí. Člověk odmítá dát se do služeb vyšší vůle. Zpupně neuznává jiné cíle než cíle své vlastní, sobecké vůle. Je zde vyřčeno poslední „Ne“ božskému základu bytí, zřídli všeho dobrého a svatého. Proti Bohu a náboženství se zde nebojuje proto, že to jsou karikatury. Odmítají se a potlačují, protože překážejí sobecké touze člověka po neomezené svobodě a absolutní moci.“¹³

Bohu a jeho zákonům se totiž nedá nic vytknout. „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré.“¹⁴

Nevíra je největším proviněním lidstva. Je to pýcha, která raději přisoudí nejvyšší inteligenci úroveň náhody a vývoje než by uznala a přijala její svrchovanost. I ateista, kterého mravní jednání může být vysoce etické, by se měl vyrovnat s tím, že svým zaměřením neparticipuje na tom, co vytváří hodnotu, pouze ji konzumuje. (Desatero, které je normativem i pro ateistu, mimo prvních tří přikázání, není dílem ateizmu).

Člověk není zde proto, aby si sám nainstaloval své sebeurčení. Člověk, stvořen k obrazu a podobě Boží je již svým Stvořitelem určen. Jeho nejvlastnější odpovědností je být dokonalým obrazem svého Stvořitele. „Vy však buďte dokonalí jako je dokonalý váš nebeský Otec.“¹⁵ Bůh nás totiž jako dokonalé stvořil. Hříchem jsme tento podíl na dokonalosti Boha ztratili.

---

¹⁰ Velký sociologický slovník, UK-Vydavatelství Karolinum, Praha 1966, ISBN 80-7184-164-1

¹¹ Vzpomeňme jen na hladomor v bývalé SSR, Stalinův teror, který měl za následek údajně 40 mil. obyvatel.

¹² Sekularizmus je světonázor, nepřipouštějící nic jiného než časný svět, který je zcela autonomní a soběstačný. Utváření tohoto světa se pokládá za jediný vděčný úkol. Jedině to je hodno lidského úsilí a oběti. Boha u tohoto úkolu není zapotřebí. Je irrelevantní. Ve shodě s tím je stejně nadbytečné i náboženství, pokud není přímo překážkou dosažení světských cílů člověka. Sekularizmus je však třeba odlišovat od legitimního fenoménu sekularizace.

PESCHKE, Karl-Heinz, Křesťanská etika, Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-331-0, str. 48

¹³ PESCHKE, Karl-Heinz, Křesťanská etika, Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN 80-7021-331-0, str. 48

¹⁴ Bible-ekumenický překlad, 5. vydání, Praha: Česká biblická společnost 1966, ISBN 80-8581-11-5, Gen. 1, 31

¹⁵ Evangelium podle Matouše 5,48

V Kristu jej však opět nalézáme. Ateizmus postrádá toto hlavní a bytostné určení člověka.

Žádné náboženství ke své existenci ateizmus nepotřebuje. Žije z vlastních principů, ateizmus naopak vykazuje všechny znaky parazitizmu. Nejdříve potřebuje hostitele, který má již vytvořen hodnotový systém (Rusko), když hostitel zkolabuje a ekonomicky i morálně se položí (světový socialistický blok), modifikuje se do jiné podoby - sekularizmus a nerušeně parazituje dál. Proto pro ateizmus existuje snad jediné opodstatnění, a to, aby byl vyzkoušen a aby se ukázalo jeho zkažené ovoce.

Ovšem existují zde i objektivní příčiny vzniku ateizmu. V tak velkém rozsahu se rodí z nespokojenosti, a tu je třeba pro objektivní zhodnocení také reflektovat.

3. OBJEKTIVNĚ MOŽNÉ PŘÍČINY ATEIZMU

„Jistě nejsou bez viny ti, kdo se proti hlasu svého svědomí vědomě snaží nepřipustit Boha do svého srdce a uhýbat náboženským otázkám; určitá odpovědnost za to však často padá i na věřící. Ateismus totiž, chápán ve své úplnosti, není něco původního, nýbrž vzniká spíše z různých příčin, mezi které je třeba počítat i kritickou reakci proti náboženství, v některých zeních zvláště proti náboženství křesťanskému“¹⁶

Těžko lze v krátkosti uvést všechny příčiny, které mohly vést k odvrácení od církve a posléze i od víry. Proto se vyjádřím pouze k nejvíce vyčítaným prohřeškům církve proti lásce k bližnímu.

3.1 Svatá inkvizice

Protože se inkvizice církvi katolické vyčítá nejvíce, dovolila jsem si zde v krátkosti vylíčit její historii: Jedná se přibližně o období 13.–18. stol.

„Španělská inkvizice r. 1478 je vykřičena pro velkou krutost a množství na smrt odsouzených. Llorente, španělský kněz pochybné povahy v díle o inkvizici, vydaném v Paříži v Napoleonově době, odhadl počet popravených na 30 000. Při 300letém trvání tohoto úřadu by bylo ročně vydáno na smrt po 100 provinilých. Je to číslo příliš vysoké a odmítá se jak od katolíků, tak od nekatolíků. Ale též údaj španělského církevního historika Gamse, že inkvizice vydala světskému rameni jen 4 000, se pokládá za příliš nízký.“¹⁷ Jen tak pro zpřesnění, „i reformátoři, Luther, Melanchthon a především Kalvín smýšleli právě tak. Procesy s kacíři a pronásledování čarodějnic byly dlouho do novověku stejně četné a tvrdé ve Wittenbergu a Ženevě jako v Kolíně a Paříži. Odstranilo je teprve Osvícenství v 18. stol.“¹⁸ Nicméně: „Je pravda, že osvícenská doba postupně všude přísné tresty proti kacířům zrušila. Církev se opět vrátila k původní praxi a nejtěžší trest, kterým stíhala nehodné své členy, je exkomunikace. Zato v nejnovější době, právě ti, kteří se temnému středověku nejvíce posmívají, rozpálili Molochy daleko žhavěji a lačněji, než bylo u soudů inkvisičních, stačí uvést francouzskou revoluci, Rusko, Mexiko, Španělsko a jiné

¹⁶ Dokumenty II. Vat. Koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2002. ISBN 80-7192-467-9, GS, 20

¹⁷ RÁČEK, Blažej, Církevní dějiny v přehledu a obrazech, Praha: Vyšehrad 1940.str. 242, 243

¹⁸ FRANZEN, August, Malé církevní dějiny, Praha: Zvon 1992. SBN 80-7113-008-7, str. 152

země, v nichž fanatismus nevěry nabývá příšerné podoby. Dosud totiž viděla střízlivá historie v trestání lidí pro odlišnou víru zjev čistě středověký, vyvěrající ze středověké náboženské nesnášenlivosti. Ale novověcí nepřátelé církve upadají do barbarství daleko surovějšího.¹⁹ Je důležité tyto údaje o inkvizici vnímat poněkud v širších souvislostech. Nejde o omlouvání upalování, protože to hrubě odporuje křesťanské lásce, ale o to, že zatímco církev Kristova chápe jednání svých členů jako omyl, který lituje, ateismus přímo systematicky decimuje lidstvo. Církev se po 300 letech omluvila za svoje omyly. Je zde obava, že až se představitelé ateizmu budou jednou snad omlouvat, při jejich bilanci přeživších již nejspíš nebude komu.

3.2 Simonie

„Simonie – svatokupectví, tj. koupě, prodej nebo půjčování duchovních hodností – beneficií. Beneficium – trvalé právo na určitý úřad a užitky s ním spojené – obročí, nebo hodnot -odpustků, nebo posvěcených předmětů.“²⁰

První doklad simonie se dochoval o císaři Konrádovi II. Který udělil basilejské arcibiskupství duchovnímu, který mu nabídl velkou sumu peněz. (kol. r. 1024).²¹

„Mnoho zlé krve působilo udílení církevních beneficií.... Králové zapomínali, že církev nepotřebuje velkých jmen, nýbrž velikých ctností a pamatovali především na druhorozené syny šlechticů. Před vypuknutím francouzské revoluce nebyl ve Francii ani jediný biskup občanského původu....Kletbou opatství byly tzv. komendy. Záležely v tom, že důchody některého kláštera byly zčásti nebo celé přiřčeny uchazeči, který ke klášteru nenáležel nebo vůbec ani duchovním nebyl. I tito světští opati (abbé) nosili duchovní šat a pro svůj kavalírský život v pařížských salonech byli předmětem nenávisi, která pak byla přenášena na samu církev.“²²

Od dob Jana Husa přes období reformace se line církví výčitka prodávání odpustků až po osvícenství.

4.8.1789 bylo prohlášení náboženské svobody jedním z prvních ústavních zákonů Francouzské revoluce.²³ „Přežitky a zlořády feudální doby jak na poli politickém tak i církevním bylo možné odklizovat a zmenšovat rozumnými reformami....Revoluce na rozdíl od

---

¹⁹ RÁČEK, Blažej, Církevní dějiny v přehledu a obrazech, Praha: Vyšehrad 1940, str. 242, 243

²⁰ KLIMEŠ, Lumír, Slovník cizích slov, Praha: SPN, 1985, 14-621-85

²¹ RÁČEK, Blažej, Církevní dějiny v přehledu a obrazech, Praha: Vyšehrad 1940, str. 201

²² tamtéž, str. 564

²³ tamtéž, str. 563

reformy neopravuje staré, vadné řády, nýbrž ničí za velkých spoust a krveprolití.“²⁴

3.3 Křižácké výpravy

„Od té doby, co císař Konstantin a sv. Helena očistili posvátná místa v Palestině od pohanství a zbudovali tam svatyně, důstojné oněch ctihodných míst, stala se Svatá země cílem přemnohých poutníků. R. 1064 se jich tam ze západních zemí vydalo přes 7 000. Všichni byli ozbrojeni, ale jen 2000 se jich vrátilo.

Dokud byli pány Palestiny Arabové semitského původu, bylo postavení křesťanů snesitelné. Ale v 10. stol. začaly do přední Asie pronikat hordy drsných kočovníků tureckých....R 1071 porazili byzantského císaře Romana a ovládli Malou Asii. Brzy potom se zmocnili Jerusalema a křesťanům dali pocítit svou nesnášenlivost a krutost. Odírali je, týrali, zabíjeli, i za bohoslužby vráželi do chrámu, patriarchu za vlasy vláčeli, kalichy zpřevraceli, na oltáře sedali.

Ale také západní křesťanstvo si bylo vědomo své síly; oplývalo množstvím bojovného rytířstva a bylo hrdé na svou víru. Posvátná místa pokládalo za společné vlastnictví všech věřících a v jejich zneuctění pocíťovalo i vlastní potupu. Papež Řehoř VII. byl požádán o pomoc z Cařihradu. Chtěl se v čele padesátitisícového vojska vypravit na východ, zahnat Turky, sjednotit Řeky a Armeny s církví a zmocnit se Jerusalema, ale místo u Božího hrobu umíral ve vyhnanství.“²⁵ Tak začalo křižácké tažení pro spravedlivou věc. Jako obhajoba a nárok křesťanství na pouť do země pro něho nejsvatější.

3.4 Američtí Indiáni

Když 12. 11. 1492 zpozoroval jeden z plavčků Kryštofa Kolumba zemi, byl to počátek konce mnoha amerických Indiánů. Ale taky počátek nového začátku pro ty, kteří přežili. Nelze tuto kapitolu katolických dějin šmahem odsoudit, nebo ji jednostranně glorifikovat.

Pro objektivní zhodnocení je třeba hlubšího ponoru: na jedné straně Indiáni, se svými pohanskými zvyky - lidojedství, čarodějnictví, lidské oběti, krutostí..., Mexičtí Bohové byli krutí, krvežízniví běsové, kterým byly obětovány hekatomby lidí, jako nikde na světě, ročně v celé říši 100 000...Jejich chrámy byly stupňovité pyramidy, nahoře tupé. Na vrchní plošině

---

²⁴ RÁČEK, Blažej, Církevní dějiny v přehledu a obrazech, Praha: Vyšehrad 1940, str. 563

²⁵ RÁČEK, Blažej, Církevní dějiny v přehledu a obrazech, Praha: Vyšehrad 1940, str. 213

stála socha božstva, tam se konaly oběti, aby byly daleko viditelné. Čtyři obětníci uchopili zajatce, položili na oblý balvan, aby hrud' volně vynikala a nejvyšší kněz...otevřel mu nožem z ostré lávy hrud', vyňal srdce, pozvedl ještě se kouřící k slunci a pak je hodil k nohám modly nebo jí je strčil do úst. Tělo pak bylo svrženo dolů se schodů na pospas množství, jež klečelo všude kolem. I ženy a děti byly obětovány a maso dítek bylo předkládáno jako lahůdka samému panovníkovi²⁶....Divoký Indián uměl jen loupit, krást a vraždit a neušetřil ani nejbližších příbuzných. Poručil ženě, aby zabila dítě, v němž viděl nevídaný přírůstek rodiny a z hladu je i snědli. Dítka zase dobýjeli staré rodiče²⁷

Na druhé straně touha po poznání (Kryštof Kolumbus), po nových územích pro rozmnožení moci a Boží slávy (královna Španělska - Izabela Kastilská) a s tím spojené ambice ušlechtilé (Ferdinand Cortez) i méně ušlechtilé (František Pizarro). Všechny tyto ctnosti i neřesti v sobě mají v různé kombinaci konkvistadoři.

3.4.1 Aztékové

„Konkvistadoři byli podivuhodní mužové. Vidíme na nich nesmírnou podnikavost a odvahu, úžasné hrdinství, velkou ctižádost, bezohlednou panovačnost, spojenou s bezednou lakotou. Někteří z nich se poskvřili hnusnými zločiny. Tuto směs ušlechtilých a nízkých vlastností je ozářena horoucí touhou po rozšíření křesťanské víry. Vynikající postavou mezi nimi je Ferdinand Cortez, který s vojevůdcovským nadáním a hrdinstvím spojoval i rozvahu a ušlechtilost srdce...Se 634 pěšáky, 19 jezdci a 14 děly, pod vlajícím praporem kříže táhl r. 1519 proti ohromné říši Aztéků....Španělé nejen dychtili po kupách zlata, ale byli také plni apoštolské horlivosti....Jako místokrál dobyté země rozvinul Cortez mnohostrannou činnost, aby zhojil rány zhoubnou válkou jí zasazené. Zveleboval zemědělství, hornictví, volal z Evropy kolonisty, misionáře, učitele.“²⁸

3.4.2 Říše Inků

„František Pizarro, dobyvatel Incké říše byl člověk odvážný a neúnavný. Jeho lačnost po zlatě

---

²⁶ RÁČEK, Blažej, Církevní dějiny v přehledu a obrazech, Praha: Vyšehrad 1940, str. 467

²⁷ tamtéž, str. 483

²⁸ tamtéž str. 468-473

byla bezedná, touha po moci a panování bezmezná. Chyběly mu však vzdělání a ušlechtilost, kterými byl ozdoben slavný vítěz nad Azteky...Pizaro a jeho druhové našli to, po čem tak dlouho prahli²⁹. Jejich zraky byly oslněny haldou zlata, nemluvě o hromadách stříbra. Pohádka se stala skutečností. Pizzaro slíbil za to zlato vládcí Inků, kterého zajal, život. Svůj slib nesplnil a vládce Atahualpu nechal popravit. „Zajetím a popravou Inky se zhroutila celá státní budova a v jejích troskách zuřil boj všech proti všem. Španělé se dali na pochod k hlavnímu městu a loupili o závod kde se co lesklo a třpytilo.“³⁰ Pizaro byl ubit odpůrci z řad Španělů.

„Při prvním vpádu evropské pokročilé rasy do Ameriky a jejím setkáním s domorodým obyvatelstvem došlo k mnohým politováníhodným ukrutnostem“³¹

3.4.3 Misijní činnost v Americe

Konkvistadoři dobývali nové země mečem, věrozvěsti s křížem v ruce. „Náměstek sv. Petra, slyšíc zprávu a o nových zemích a národech daleko za mořem, uvědomil si rozkaz: ‚Vez na hlubinu a rozestři síť k lovu!‘“³² O misijním díle církve svědčí, že do r. 1600 bylo ve španělských koloniích založeno 70 000 kostelů, 6 arcibiskupství, 32 biskupství, 840 klášterů a kolejí, hospice, nemocnice a sirotčince. Počet obrácených a pokřtěných v té době se odhaduje na 14 miliónů.³³

3.4.4 Resumé

I když kolonizace Ameriky neprobíhala ze stran kolonizátoru vždy hladce, je třeba si uvědomit, že dobyvatelé byli lidé různého druhu, a proto nelze jednostranně z genocidy Amerických Indiánů, vinit katolickou církev. Misijní dílo, které tam zasela, je pro obyvatele tohoto kontinentu, zcela jednoznačně přínosem. Vzpomeňme jen, z čeho vyšli.

---

²⁹ RÁČEK, Blažej, Církevní dějiny v přehledu a obrazech, Praha: Vyšehrad 1940, str. 476

³⁰ tamtéž, str.477

³¹ temtéž, str.477

³² tamtéž, str.478

³³ tamtéž, str.478

3.5. Zhodnocení

Vlivem křesťanství, ale i jiných tvůrčích kultivačních procesů vzniká jakoby klamavý dojem, že člověk dneška je určován sám sebou a hodnotovou orientací, kterou sám sobě dal. Na příkladě Amerických Indiánů, lze celkem přesvědčivě doložit, co znamená pohanství v jedné z jeho forem. Kultury, z kterých vyšlo křesťanství, jistě zdaleka neměly tak primitivní formy, s jakými jsme se setkali u Indiánů. Přece jen to, co dnes žijeme, není výsledek ani židovského náboženství, ani řecké filozofie, ani římského práva (i když z nich pořád čerpáme), ale křesťanství. A není to vůbec náhoda, že vyrůstá právě z těchto kultur. Protože právě tyto kultury jsou, do té doby, vrcholem Božsko-lidské spolupráce. Aby se lidstvo mohlo dál posunout ve svém vývoji, bylo třeba, aby se Bůh stal člověkem a dal světu nové normy. A to nové normy lásky. Nad přikázání lásky, tak jak nám ho dal Ježíš: „Miluj Hospodina, Boha svého celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ A „miluj svého bližního jako sám sebe.“³⁴ Nad to již žádné další přikázání není.. Tímto možnost lidského vývoje končí, i když to vlastně znamená, že neustále znova začíná.

I přes lidskou nedokonalost a zkaženost, náchylnost ke zlému, tato setba, kterou církev po 2 000 let zasévala, má svoje vynikající ovoce. Jsou to normy, které dnes žijeme a které již několik staletí odolávají velkým zkouškám. Protože církev své místo na výsluní civilizace ztratila i vlastní vinou, Bůh dopustil, aby se o místo v srdcích lidí ucházela skromně a pokorně, ale s velkou naléhavostí, s vědomím, že spása duši je jejím nejvlastnějším posláním.

To, co nyní velmi ohrožuje integritu lidské osobnosti, je liberalizmus.

4. SEKULARIZACE A LIBERALIZMUS

4.1 Sekularizace

„Autonomie pozemských skutečností znamená to, že stvořené věci a společenské útvary mají vlastní zákony a hodnoty, které má člověk postupně poznávat, používat jich a pořádat je...Z toho jak byly stvořeny, mají všechny věci vlastní trvalost, pravdivost, hodnotu, vlastní zákony i uspořádání; to všechno musí člověk respektovat a uznat právo jednotlivých oborů a techniky na vlastní metody. Když se tedy provádí metodické bádání ve všech vědních oborech skutečně vědecky a podle mravních zásad, nebude nikdy ve skutečném rozporu s vírou, protože věci světské i věci víry pocházejí od jednoho a téhož Boha. Kdo se snaží pokorně a vytrvale zkoumat tajemství skutečnosti, ten je, třeba i nevědomky, jakoby veden Bohem, který udržuje všechny věci a působí, že jsou to, co jsou.“³⁵

Tato autonomie je sekularizace ve vlastním slova smyslu a týká se všech aspektů života církve ve společnosti. Ve společensko-politické oblasti to znamená konkrétně odluku církve od státu. Tento nový trend přijala církev s bolestí, ale přece. I když si je vědoma svěřené pravdy a klíčů svatého Petra od brány nebeské, svrchovanost pravd Božích musí ustoupit před lidskou svobodou volit i ne-Boha. Tato svoboda je legitimní, protože je též od Boha. Tím církev dostala rovnocenné postavení s ostatními církvemi, konfesemi, náboženstvími, atd. Což lze vyjádřit obratem od práva pravdy k právu osobnosti.

4. 1. 1 Obrat od práva pravdy k právu osobnosti

„Papežové 19. stol. požadovali vesměs svornost a spojení církve a státu a přitom státu připisovali také povinnost podporovat výkon pravého náboženství, tedy katolické víry. Požadavek ústavně zaručené svobody víry a svědomí a náboženské neutrality státu byl odmítán. Omyl nemůže mít objektivně žádné existenční oprávnění.“³⁶ Po událostech, spojených s rozmachem ateizmu, které jsme uvedli v prvních kapitolách, nebylo možné zachovat dřívější centralistický status církve. Vliv ateizmu, ať už zaviněný, nebo nezaviněný, přinutil církev, aby

---

³⁴ Evangelium podle Matouše 22, 37-29

³⁵ Dokumenty II. Vat. Koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2002. ISBN 80-7192-467-9, GS-37

kapitulovala před touto skutečností a uznala právo osobnosti před právem pravdy.

Tato skutečnost vyústila v oficiálním dokumentu katolické církve: „Vatikánský sněm prohlašuje, že lidská osoba má právo na náboženskou svobodu. Tato svoboda záleží v tom, že všichni lidé musí být prosti nátlaku...takže nikdo nesmí být donucován proti svému svědomí³⁷.....Mimoto koncil prohlašuje, že právo na náboženskou svobodu je skutečně založeno na důstojnosti lidské osoby, jak nám ji dává poznat i zjevené Boží slovo i sám rozum. Toto právo lidské osoby na náboženskou svobodu má být uznáno v právním uspořádání společnosti tak, aby se stalo i občanským právem.

Všichni lidé, protože jsou osoby - jsou totiž obdařeny rozumem a svobodnou vůlí, a proto mají osobní odpovědnost - jsou v souladu se svojí důstojností pobádáni vlastní přirozeností a zároveň i mravně zavázáni hledat pravdu, především náboženskou. Jsou též zavázáni přidržet se poznané pravdy a podle jejich požadavků zařídít celý svůj život. Lidé však nemohou splnit tuto povinnost způsobem přiměřeným své přirozenosti, nemají-li psychologickou svobodu a nejsou-li zároveň prosti vnějšího nátlaku. Právo na náboženskou svobodu tedy nevyplývá ze subjektivní dispozice osoby, nýbrž ze samé její přirozenosti. Proto právo na tuto svobodu patří i těm, kdo neplní povinnost hledat pravdu a přidržet se jí³⁸. Tímto prohlášením, katolická církev dává na vědomí, že změnu statusu ve společnosti přijala a touto deklarácí „O náboženské svobodě“ to vyjadřuje i potvrzuje. Je to nutný důsledek sekularizace. Sám Bůh, nejednal jinak při stvoření Adama a Evy. Riskoval ztrátu svého milovaného stvoření tím, že mu dal svobodu, ale... Toto ovšem neznamená, že se vzdává nároku na své stvoření. Jen chce, aby byl přijat svobodně Láska Boha ani nedovoluje, aby připravil své stvoření o dobro největší a tím je On sám.

---

³⁶ SUTOR, Bernhard, Politická etika, Praha: Oikoymenh, 1991. ISBN 80-86005-17-8, str. 194

³⁷ zde je trochu problém s terminologií. Být psychologicky donucován proti vl. svědomí k přijetí křesťanství, prostě nelze. Pokud je Bůh tvůrcem, stát se křesťanem je právě být v možnosti, umět hlasu svědomí dostát. Jinak by Ježíš nemohl říct: „Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen, kdo však neuvěří bude odsouzen.“ Mk, 16, 15 A sv Pavel k tomu dodává, uvědomujíc si naléhavost výzvy: „Hlásej slovo Boží ať přijdeš vhod či nevhod“ 2. Tim. 4, 2 Než o svědomí, jde spíše o vůli. Být donucován k dobru, akceptuje svědomí, ale neakceptuje svobodnou vůli. Svědomí od povinnosti dostát pravdě, není osvobozeno Termíny svoboda a svědomí definujeme v následující podkapitole.

³⁸ Dokumenty II. Vat. Koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2002. ISBN 80-7192-467-9, DH 2

A církev pověřena³⁹ Bohem ke spáse duší, sice ztratila své výsadní postavení, které během staletí získala (a ve kterém se trošku pohodlně usadila), hledá jakoby nový výraz, který by jí pomohl k tomu, aby tomuto úkolu dostála co nejodpovědněji. Když reflektujeme dějiny člověka od jeho zrodu až po dnešek, můžeme vidět, že ve vývoji lidstva i vývoji jedince od porodu je určitá analogie: Bůh pečuje o člověka od jeho zrodu. Ve starém zákoně poznáváme jeho zákony, které se v desateru stávají normou pro správné jednání. Svoboda vůči těmto normám není povolena. Člověk jednající proti zákonům Boha je společenstvím starozákonního lidu různě perzekvován.

Toto období, bychom analogicky mohli srovnat s růstem člověka, od narození do období pohlavní dospělosti, tedy puberty. Dítě je vychováváno podle norem lásky matky a názor dítěte má být matkou bezděčně přijímán. Nemá možnost svobodné volby. Jeho svoboda se teprve formuje a v pubertě dospívá ke svému zrodu.

Okamžik zrodu svobody nastává příchodem Ježíše na svět. Jeho: „Poznáte pravdu a pravda Vás učiní svobodnými“⁴⁰ je zrod skutečné svobody.⁴¹ Následuje doba církevního magisteria, ve které se lidstvo učí vrcholným pravdám Božím. Tyto pravdy v celé jejich rozmanitosti lze přijímat pouze, když je rozum zralý. V tomto období církev upevňuje své postavení ve společnosti, která toto poselství lásky (nutno dodat, že za přispění velkých obětí) přijímá dobrovolně. Člověk roste ke svobodě Božího dítěte, ke své dospělosti.

Matka začne dítě vést jinak než v období dětství. Respektuje jeho svobodu a vede ho k tomu, aby s ní nakládal zodpovědně. Vše co může pro něho vykonat, z pozice jí dané autority, musí stihnout do období celkové dospělosti.

Lidstvo poznává, že existuje i jiný svět a to svět bez Otce, který láká svým zakázaným ovocem. Může se rozhodnout pro nebo proti. Za toto poznání, prostor prost Otce, musí ovšem zaplatit. „Každý kdo hřeší je otrokem hříchu. Otroek nezůstává v domě navždy, navždy zůstává syn“⁴². Tedy paradoxně platí ztrátou svobody.⁴³

Zde, v tomto bodě nastává okamžik, kdy se dítě již rozhoduje samo, zda li uzná matku jako autoritu nebo ne. Dítěti se otvírá svět mimo láskyplnou náruč matky. Jeho zakázané ovoce láká. Musí ho zkusit, nebo taky nemusí. Jeho příklon k dobru je již deklarací jeho vlastní vůle. Platí,

---

³⁹ „A já ti pravím, že ty jsi Petr (skála), a na té skále zbuduji svou církev a brány pekla jí nepřemohou. Dám ti klíče království nebeského a co odmítneš na zemi, bude odmítnuto v nebi a co přijmeš na zemi, bude přijato v nebi.“ (Mt. 16, 18-20)

⁴⁰ evangelium podle Jana 8, 32

⁴¹ Občanská svoboda ještě nezaručuje svobodu vnitřní

⁴² evangelium podle Jana. 8, 34-35

⁴³ Toto chci dokázat v podkapitole „ Liberalismus“

že i pokud její autoritu uznat nechce, pořád zůstává jeho matkou. Možnost volby dítěte musí matka respektovat a stává se tak hlasem svědomí. Pokud se dítě proviní a svým jednáním ublíží, je si matka vědoma, že její mlčení v očích potomka činí prohřešek legitimním a ona je Bohem za své jednání brána k odpovědnosti.

Tento bod dospělosti je bodem, ve které se lidstvo již několik staletí nachází. Za tu dobu mělo možnost poznat, jaké přináší ovoce prostor prost Otce. Role matky je role církve ve společnosti. Pro ty, kteří odmítají její láskyplnou náruč má být hlasem svědomí. I když člověk nevěří v Boha, přesto Bůh nepřestává být jeho Otcem a Stvořitelem. I když člověk nectí církev jako matku, přesto ona je matkou všech, jak věřících tak nevěřících. Bůh si přeje spásu všech a církev ustanovil jako prostřednicí pověřenou ke spáse všech duší. A to jí dává právo stát se hlasem svědomí v sekularizované společnosti, hlásat vhod i nevhod, s tím, že respektuje svobodu svého dospělého dítěte. Protože jejím nejvlastnějším posláním je láska, je to nejenom její právo, je to její povinnost. A tak církev může v tomto vymezení působit velmi svobodně a velmi užitečně pro spásu duší. Je odpovědností církve takto jednat, aby krev Kristova i Jeho mučovníků byla i nadále zhodnocována.

Vliv sekularizace tedy je možným vývojem lidstva, ale ne zcela nevyhnutelným. Dítě může dospět a zůstat dítětem božím, pak je stav jeho dospělosti stavem duchovního dětství. A to je dospělost nejvyšší dokonalosti. „Jestliže nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského.“ (Mat. 18,3) Lidstvo odhaluje, čeho všeho je schopno, pokud Boha odmítá. Takže je pravda, že lze si vybrat a že je to možný důsledek lidského vývoje a zrání, ale zároveň podle teorie duchovního dětství ne nutný. Jinak bychom museli konstatovat, že proto, abychom si mohli vybrat, bylo třeba obětovat miliony.

4.2. Liberalismus

„Liberalismus – 1. soustava politických a ekonomických názorů, směr vycházející ze západního pojetí svobody jednotlivce. 2. svobodomyslnost, shovívavost, snášenlivost k jiným názorům, bezzásadový smířlivý postoj, zvláště k projevům jakékoliv ideologie“⁴⁴ Liberalismus je široký pojem a není ani předmětem této práce reflektovat každý jeho odstín. Nás zajímají dva aspekty jeho mnohorozměrnosti a tím jsou: vztah k politice a vztah k morálce. „Základním principem moderního liberalismu je názor, že politika je něco umělého. Vláda je nutná, ale není

přirozená. Přirozeným stavem člověka je volnost.....Kritikové zleva i zprava protestovali proti tendenci liberalismu buď k mravní indiferenci (s jeho pojetím, že mravnost je přísně soukromá záležitost bez politické relevance)⁴⁵

Proč je liberalismus nebezpečný pro integritu člověka? V doslovném překladu znamená liberalismus svobodomyšlnost. Tuto svobodu je ovšem třeba chápat ve smyslu svobody občanské, kterou nám socialismus třeba nepřál. Posud je to v pořádku. To, co vadí v případě liberalismu, není svoboda vůle, ale osvobození od hlasu svědomí.

„Liberalismus se oddělením práva od morálky přikláněl k tomu vykládat proti Kantovu záměru jiným způsobem jeho rozlišování mezi legalitou a moralitou. Právo prý má zajišťovat nutný vnější řád, morálka je věcí individuálního způsobu života a státu do ní nic není. Stát má zakazovat jen to, co společnosti škodí. V tomto smyslu sleduje svobodný právní stát srozumitelnou tendenci držet se v otázkách mravního života občana co nejvíce zpět. Takový stát nechce plnit úlohu strážce mravů, protože by tím proti svým zásadám musel příliš zasahovat do soukromé sféry občanů, a to při růstu pluralizmu v otázkách morálky. Ve shodě s touto tendencí byla např. v posledních desetiletích z trestního práva vyjmuta celá oblast sexuálního chování a manželské morálky. I když je to principiálně považováno za správné nebo za nevyhnutelné, zůstává otázkou co je „sociálně škodlivé“ a co nikoli. Máme mnoho důvodů k tomu si myslet, že úmyslné rozbíjení manželství je sociálně škodlivé, stačí jen pomyslet na následky, které to bude mít pro děti a pro nárůst úkolů v oblasti sociální péče o mládež.

Tento příklad ukazuje na neudržitelnost liberální teze o oddělení práva a morálky. Právo musíme chápat jako součást rozsáhlého mravního a morálního řádu společnosti.“⁴⁶

Pro to, abychom lépe porozuměli skrytému nebezpečí liberalismu je třeba definovat a přesně vymezit tyto pojmy: svoboda a svědomí.

4.2.1 Vymezení pojmu svoboda

„Svoboda je mohutnost zakořeněná v rozumu a ve vůli jednat, nebo nejednat, udělat to či ono a tak sama od sebe konat vědomé skutky. Díky svobodné vůli rozhoduje každý sám o sobě. Svoboda je člověku silou umožňující růst a zrání v pravdě a dobru. Svoboda dosahuje své

---

⁴⁴KLIMEŠ, Lumír, Praha. SPN 1985. 14-621-85

⁴⁵COLEMANOVÁ, Janet, CONNOLLY, William, RYAN, Alan, Blackwellova encyklopedia politického myšlení, 2. vydání, Studium Barrister a Principal, Brno 2 000. ISBN 80-85947-56-0

⁴⁶SUTOR, Bernhard, Politická etika, Praha: Oikoymenh, 1991. ISBN 80-86005-17-8, str. 104

dokonalosti, když je zaměřena na Boha, který je naší blažeností.⁴⁷ Svoboda je v první řadě pojem absolutně pozitivní, protože je dán Bohem. Možnost konat zlo, není využití tohoto daru, ale zneužití. „ Ke skutečné svobodě totiž možnost rozhodnout se pro zlo nepatří – jinak by Bůh nebyl svobodný. Volba hříchu - jako volba prožívaná velmi intenzivně, představuje paradoxně výpadek skutečné svobody, a to je důsledek mylnosti lidského rozumu.. Podle Jana Pavla II. je úroveň svobody přímo úměrná stupni jejího podřízení se pravdě.“⁴⁸

Každý Boží dar, nebo jazykem sekulárního světa danost, vnímáme jako dobro pro člověka. Dobro je to, co konstruktivně prospívá. Tedy protiklad toho, co prospívá momentálně, nebo jen někomu, na úkor druhého. To není dobro konstruktivní. Protože to vlastně není vůbec žádné dobro. Dobro konstruktivní je takové, na kterém lze budovat donekonečna. Dobrým příkladem pro dobro konstruktivní je výchova dětí. Je to takové dobro, které prospívá všem. Jak dětem, tak rodičům, kteří od potomků právem očekávají péči ve stáří, tak společnosti, které prospívá mít duševně zdravé občany, kteří řádně přispívají k opět konstruktivnímu budování lidské společnosti. Na rozdíl od momentálního dobra, které je opakem dobra konstruktivního. Vyznačuje se tím, že je dobré pouze pro toho, který ho prosazuje na úkor ostatních. Do této sféry patří třeba rozvody, potraty, Je to dobro v duchu utilitarismu, které poškozují všechny zúčastněné a z širšího hlediska i stát. Nejde o obhajobu dobra, ale o obhajobu sobectví. Je to prospěch na úkor morálky. Morálka je praktikovaná (správně uspořádaná) láska.

Nelze proto rozhodnutí pro zlo legitimizovat. Kdo z nás se svobodně rozhoduje pro zabití? Může těhotná žena říci: „Pro zabití svého dítěte se rozhoduji svobodně?“

Stejně je to i v případě otců, opouštějící své rodiny. Muži i ženy v takových případech jednají ne-svobodně, ale svévolně. Živočich, tedy i člověk jako živočich rozumný je pudem nastaven Stvořitelem tak, aby se rozmnožoval a staral o potomstvo. Zvířata, na rozdíl od lidí, své potomstvo nezabíjejí, ale starají se o něj. Tak naplňují plán Stvořitele: „Množte se a naplňte zemi,⁴⁹ původně určený pro člověka. U člověka se mísí pudovost s možností volby. Člověk může zvolit i úroveň pod úroveň zvířete, ale tím snižuje i svoji důstojnost pod tuto úroveň, která je Bohem povýšena k Jeho vlastní důstojnosti. Darwinova evoluční teorie⁵⁰ není náhodná. Člověk

---

⁴⁷ Katechismus katolické církve, Praha: Zvon 1995. ISBN 80-7113-132-6, 1731

⁴⁸ SKOBLÍK, Jiří, Přehled křesťanské etiky, Praha: Karolinum. ISBN 80-7184357-1, 61

⁴⁹ Starý zákon, Kniha Genesis 2, 28

⁵⁰ To by znamenalo, že bylo třeba nejdříve stvořit opici, aby se Ježíš mohl narodit. Existence Ježíše by byla tedy podmíněna touto skutečností. Vývojová teorie od nižšího k vyššímu je nesmyslná už i proto, že by to znamenalo, že Bůh by nejdříve musel stvořit tu nejnižší živou existenci, aby se pak sám vyvinul v Boha. I pokud bychom Boha vyňali z evoluční teorie a stanovili Ho jejím tvůrcem, odporuje vývoj z opice, důstojnosti člověka.

ztrácející ze zřetele své sebeurčení a predestinaci k Bohu, obrací svou pozornost k prachu země a v této sniženosti pak nalézá svůj odraz, již ne podobu Boží, ale podobu opice a tomu odpovídá i jeho chování. Takto člověk svrhává podobu Boha pod úroveň zvířete. Po nevěře je to největší hřích lidstva a je důsledkem prvního. První je proti Boží inteligenci, druhý je proti Jeho lásce: Příkaz nerozlučitelnosti manželství⁵¹ a 5. přikázání⁵² ukazují svojí opodstatněnost a svůj další smysluplný rozměr. Dokonale zapadají do Stvořitelova všeobjímajícího plánu stvoření. Totiž otec ve vlastním slova smyslu je ten, který se stará a matka ve vlastním slova smyslu je láskyplná náruč Otcova.

„Ohrožení svobody: Uplatňování svobody nezahrnuje právo říci nebo dělat cokoli. Je nesprávné tvrdit, že člověk, subjekt svobody, je jednotlivec stačící si sám sobě a mající za cíl uspokojování vlastních zájmů a užívání pozemských dober. Ostatně podmínky hospodářského a sociálního, politického a kulturního řádu, vyžadované pro správné nakládání se svobodou, se velmi často zneužívají a porušují. Tyto zaslepenosti a nespravedlnosti ztěžují mravní život a uvádějí jak silné, tak slabé, do pokušení hřešit proti lásce. Jestliže se člověk vzdálí od mravního zákona, ohrožuje vlastní svobodu, stává se otrokem sebe sama, rozbíjí bratrství se sobě rovnými a bouří se proti boží pravdě.“⁵³ Svoboda je dobrovolné rozhodnutí pro dobro.⁵⁴

Dobrá státní politika slouží člověku jak v uplatnění svobody vnější (občanské), tak v rozvoji svobody vnitřní. Protože to, co je pro člověka a jeho šťastný život důležité, je právě respektování a podporování jeho svobody. Bůh nás svobodně stvořil a Bůh sám ji pro nás chce. Pokud totiž stát legalizuje bezprávi jednoho, automaticky legalizuje bezprávi jako takové. A tím se podílí na demoralizaci a destrukci lidské společnosti, i když se zaštiťuje takovým pojmem, který navozuje dojem svobody - liberalizmus.

4.2.2 Vymezení pojmu svědomí

„V hlubinách svědomí odkrývá člověk zákon, který si sám neukládá, ale který musí poslouchat. Jeho hlas ho stále vybízí, aby miloval a konal dobro a vyhýbal se zlu, a když je třeba, promlouvá k sluchu jeho srdce...Neboť člověk má ve svém srdci zákon vepsaný

---

⁵¹ Evangelium podle Marka 10, 4-12

⁵² Nezapomínej! Ex. 20, 13

⁵³ Katechismus katolické církve, Praha: Zvon 1995. ISBN 80-7113-132-6, 1740

⁵⁴ existuje i jiné rozhodnutí pro dobro, než je dobrovolné(důsledek determinace nebo přinucení vězně) Ale tato stránka nepatří do oblasti, kterou chceme reflektovat.

Bohem...Svědomy je nejtajnější střed a svatyně člověka, v ní je sám s Bohem, jehož hlas mu zaznívá v nitru.⁵⁵

„Mravní svědomí je v nitru člověka a ve vhodnou chvíli mu ukládá, aby konal dobro a vyhýbal se zlu⁵⁶..... Od osvícenství se katolické církvi podsouvá svazování člověka a nepřírozenost, když ho neustále příkazy a zákazy omezuje. Není to pravda. Člověk ztotožněný s Boží pravdou, ne že nemůže, ale nechce jednat proti vlastnímu svědomí a důvěra v Boha nastavuje mechanismy, které dovolují Bohu konat své dílo na Jeho stvoření tak, že nejen že nechce, ale i může jednat tak, jak ho hlas svědomí, vybízí. A to je rozdíl. Selhání člověka způsobují, že člověk prohlásí Boží nároky za nesplnitelné a v ateizmu pak nalézá východisko. Ale ne štěstí. Ateizmus sice otupí hlas svědomí, ale štěstí, pro které má vepsanou touhu do srdce a kterou soulad s Bohem nutně poskytuje, postrádá.

V terminologii morální teologie existuje pojem: „mylné svědomí“. Proto, abychom se mohli se svědomím vypořádat uspokojivě, nelze ho obejít.

„Mylné svědomí je v nesouladu k objektivní normě mravnosti. Pouze správné svědomí je žádoucím pravidlem jednání. Proto je zapotřebí své svědomí vzdělávat rozšiřováním mravních vědomostí. Protože dobrota vůle závisí od předmětu, jak se jeví rozumu, nikoliv jak se jeví předmět ,o sobě‘, zavazuje svědomí nezaviněně mylné stejně jako svědomí správné. Dovoluje-li mylné svědomí něco, co je objektivně zlé, jedná člověk nesprávně, ale dobře. Zaviněně mylné svědomí není dovoleným pravidlem jednání.“⁵⁷ Obávám se, že toto tvrzení nelze přijmout. Podle tohoto tvrzení všichni muslimové vlastně nejednají podle svého mylného svědomí dobře, když proti nám nevedou svatou válku, ale jednají pouze správně. Zato terorista podle svého mylného svědomí (neboť Korán mu nařizuje vést svatou válku proti nevěřícím), který zabíjí nevinné lidi, jedná sice nesprávně, ale dobře. Zkusme tohle říct matce, které teroristé zabili dítě.... Domnívám se, že takovéto chápání svědomí je velmi nebezpečné. Bůh nikomu žádné mylné svědomí nevěnoval, a proto nemá nárok na to, aby bylo respektováno. Bůh dal a dává neustále člověku možnost, mylné svědomí opravit. Zpětná vazba by jakéhokoliv nositele mylného svědomí měla přesvědčit, že není zcela zdrav.

Svědomy je hlas (správně uspořádané) lásky v nitru člověka. Jednání proti této lásce způsobuje výčitku tohoto hlasu, které říkáme: výčitka svědomí. Tak lze pochopit i hlas mylného svědomí. Je

⁵⁵Dokumenty II. Vat. Koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2002. ISBN 80-7192-467-9, GS 16

⁵⁶ Katechizmus katolické církve, Praha: Zvon 1995. ISBN 80-7113-132-6, 1777

⁵⁷ SKOBLÍK, Jiří, Přehled křesťanské etiky, Praha: Karolinum. ISBN 80-7184357-1, str. 91

to hlas špatně uspořádané lásky (láska teroristy) a taky vysvětluje, proč někteří lidé tento hlas neslyší a jakoby byli bez svědomí. Tito lidé nejsou bez svědomí, ale bez lásky. Platí úměra, čím více lásky, tím větší citlivost vůči hlasu svědomí.

4.3 Zhodnocení

Není smyslem této práce hodnotit liberalizmus v celé jeho rozmanitosti. Zabývám se pouze jeho vztahem k morálce a jeho vztahem morálky ke státu.

Nelze souhlasit s tvrzením liberalizmu, že morálka je věc výlučně soukromého sektoru. Nejsme se svým morálním či amorálním jednáním sami na zelené louce. Všichni lidé se vzájemně ovlivňují. Jednání jedněch ovlivňuje jednání druhých a zase naopak. A zejména morálka těch, kteří jsou nejvíce na očích, tedy politiků. Jejich mravní jednání je nejvíce normotvorné. Liberalistické pojetí morálky je vůči morálnímu blahu občana zcela indiferentní. Pokud obchází skutečnost - existence svědomí, nezabírá člověka v celé jeho celistvosti. To není jen urážka Stvořitele, ale i urážka inteligence. Elektromagnetické vlnění, nebo UV záření, není závislé na tom, zda-li ho člověk registruje nebo ne. I když je nevidíme nebo nevnímáme přece víme, že jsou. Neomalené nerespektování svědomí, jako instance, má pro lidstvo fatální důsledky. Brání mu v rozletu a uvrhává ho do vnitřního otroctví. Odpovídá důstojnosti člověka; vše co poznává, že je, zkoumat a využívat k osobnímu i obecnému dobru.

Proto, aby člověk mohl skutečně dobře prospívat ve všech aspektech svého bytí, potřebuje nejen osobní vědomí nároků morálky, ale i dobré společenské morální klima. Tyto podmínky po všech stránkách splňuje model Svaté Trojice.

5. STÁTNI USPOŘÁDÁNÍ PODLE MODELU SV. TROJICE

Proto, abychom lépe mohli pochopit společenské mechanismy a akcentovat roli církve jako morální svědomí společnosti, musíme si objasnit principy na kterých je společnost postavena. „Sociální role. Termín, vypůjčený z dramatického umění, označuje úlohu (roli), kterou člověk hraje na sociálním jevišti manželských a rodinných vztahů nebo vztahů analogických. Je chápána jako předpis očekávaného sociálního chování, vysvětlující rozdíly ve vzájemném přístupu lidí.“⁵⁸ Dr. Skoblík uvádí 8 rolí se kterými se kterými se člověk musí vypořádat. Jsou to role: matky, otce, sestry, bratra, ženy, muže, dcery a syna. Bůh se jako Svatá Trojice promítá nejen do člověka, který je stvořen k Jeho obrazu,⁵⁹ ale i jako vzor do sociálních vztahů a vazeb. Svatá Trojice jako jednota lásky⁶⁰, moudrosti, dobroty a síly, která z Otce i Syna vychází⁶¹ a kterou je osoba Ducha svatého, je nám příkladem této jednoty, lásky a porozumění vůbec.

5.1 Sociální role v analogii tří Božských Osob

Role Otce: otec, matka, vedoucí, politici, stát

Role Syna: děti, podřízený.

Role Ducha Svatého: je proměnlivá; může to být matka jako Přímiluvce⁶² v diplomatických službách Božích, zprostředkovatelé tlumící nároky otce – např. diplomaté v politice, taky láskyplný vztah mezi otcem a synem – rodiče a děti.

Nejlépe si tento model ukážeme na rodině.

5.2 Sociální role v mikrosociální společnosti

V rodině hrají roli Otce, rodiče. V roli Syna jsou sourozenci. Jejich koexistence je v jednotě a lásce, která vychází ve vzájemném sblížení. Jednota a láska, která z „otce i syna“ vychází je role Ducha sv., kterou vzájemné sblížení plodí. Rolí Ducha Svatého může mít i matka, která

---

⁵⁸ SKOBLÍK, Jiří, Konkrétní morálka, Praha, KTF-UK, vysokoškolská skripta, str. 43

⁵⁹ Starý zákon, I. kniha Mojžíšova 1, 27

⁶⁰ „Já a Otec jsme jedno“, Evangelium podle Jana 10, 30

⁶¹ Vyznání víry, Kancionál, Praha: Zvon 1999. ISBN 80-7113-198-9, str. 57

⁶² „Přijde přímiluvce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy“, Evangelium podle Jana 15, 26

nároky otce a neposlušnost syna jako nárazník absorbuje a vydává pro oba v přijatelné podobě. („Dnes je nejnaléhavěji pocíťována role otce, který – myšleno obecně, nejen v rámci rodiny – je vystaven značné kritice dětí, pokud svoji roli nezvládá“⁶³ To souvisí i s pokřiveným obrazem Boha, jako Otce, který se stará. Počet rozvodů a s tím související hromadný odliv otců od rodin způsobuje ‚krizi otce‘).

5.3 Sociální role v makro společnosti

„Role ‚otce‘ v různých vrstvách magisteria (papež, koncil, biskupská konference, jednotlivý ordinář), role ‚syna‘ zejména vůči magisteriu (papeži případně biskupa). Úkolem představených i podřízených je pečovat o zdokonalování argumentace shora a využívat zpětnou vazbu. Zdola snažit se nároku porozumět, čili pečovat o optimální motivaci pro přijetí závazku. Není-li dosaženo optimálního řešení, platí pro obě strany ochota se problémem dál zabývat. Magisterium ovšem zdůrazňuje, že neporozumění nezbavuje věřícího poslušnosti vůči legitimním nárokům subjektů sociální role otce v církvi. Výzkumy psychologie a sociologie rodiny ukázaly, že manželství, rodina, církve a kněžství spolu souvisí úžeji, než se dřív myslelo.“⁶⁴

Tento model je objektivně přijatelný i pro takové analogické vztahy, jakým jsou vztahy v občanské společnosti. Jistě je možné mluvit o určité formě poslušnosti mezi nadřízeným a podřízeným, vzájemném vztahu, založeném na určité volní lásce ve formě respektu. Stejně tak můžeme vkládat tento model do vztahu stát - občan. Jejich vzájemný vztah může probíhat podobně jako vztah „otce a syna“ v církvi.

5.4 Zhodnocení

Tak, jako se Svatá Trojice promítá do člověka, tak prostupuje celou lidskou společnost. Protože je všeobsažná, je všepříkladná a nevyčerpatelným zdrojem inspirace. Model sv. Trojice jako uspořádání vztahů lidské rodiny na vzájemném respektu a lásce, jejichž výrazem je touha po jednotě, je reálný. Odpovídá přirozeně chtěnému rodinnému zázemí. Není to jednota militantní, násilně vnucená, ale dobrovolně chtěná a aktivně tvořená.

Socialismus se chopil role „otce“ nanejvýš vehementně. Nešlo o otcovství, ale

---

⁶³ SKOBLÍK, Jiří, Konkrétní morálka, Praha, KTF-UK, vysokoškolská skripta, str. 47

⁶⁴ tamtéž

o poručnictví. Otec totiž miluje svého syna a nechává ho růst ve svobodě. Láskyplnost otcova způsobuje, že syn přijímá otcovy nároky svobodně. Poručníkovi schází osobní a láskyplný vztah k synovi. Pokud se socialismus někdy choval jako otec, pak jako zlý otec, který svého syna pouze zneužívá a jeho kritiku utiňuje sedativy⁶⁵ nebo krutostí.⁶⁶ (I takoví jsou otcové, ale to není náš model.)

Liberalismus na roli státu jako otce zcela rezignuje a posouvá roli otce do vegetativní, bezvztahové role.

Model svaté Trojice v sobě slučuje jak liberalistický požadavek snášenlivosti, tak požadavek optimálního morálního klimatu ve společnosti.

Stejně jako se neobejde člověk bez hlasu svědomí. Stalo by se z něho monstrum, ani lidské společenství, pokud má dobře prospívat, nesmí rezignovat na tento hlas. Legalizace pornografie, tolerance abnormality (registrovaná partnerství homosexuálů), potraty, rozvody, euthanasie, drogy, volný sex (bez závazků, bez odpovědnosti a bez lásky), to jsou všechno výčitky svědomí lidské společnosti. Je to bilance lidského konání bez Boha – skutečná absence Božsko-lidské spolupráce, která nemá ani výšku ani váhu, ani jiný rozměr, kterým by se lidské pokolení mohlo chlubit. Ejhle člověk .....

Takovým svědomím je církev.

---

⁶⁵ televizní zábavnost

⁶⁶ koncentrační tábory v SSSR, internace vězňů svědomí

6. JAN KŘTITEL – PŘEDOBRAZ CÍRKVE JAKO SVĚDOMÍ. SPOLEČNOSTI

Pro pochopení sv. Jana Křtitele jako předobraz církve - morálního svědomí společnosti je důležité analyzovat události onoho dne. Podle evangelia sv. Marka 6, 17-29 probíhaly následovně:

Smrt Jana Křtitele

„Herodes dal Jana zatkout a vsadit v poutech do žaláře, protože si vzal za ženu Herodiadu, manželku svého bratra Filipa, a Jan mu vytýkal: ‚Není dovoleno, abys měl manželku svého bratra!‘“

Herodes nebyl věřící Žid, aby se cítil povinován uposlechnout 9. Božího přikázání: ‚Nepožádáš manželky bližního svého.‘ Jan Křtitel ho upozorňuje s vědomím, že zákony Boží se týkají všech. Zvláště pak těch, kteří jsou na očích a mnohé svým špatným příkladem svádějí ke zlému.

„Herodias byla plná zloby proti Janovi, ráda by ho zbavila života, ale nemohla. Herodes se totiž Jana bál, neboť věděl, že je to muž spravedlivý a svatý a chránil ho, když ho slyšel, byl celý nejistý a přece mu rád naslouchal. Vhodná chvíle nastala, když Herodes o svých narozeninách uspořádal hostinu pro své dvořany...Tu vstoupila dcera té Herodiady, tančila a zalíbila se Herodovi....Král řekl dívce: ‚Požádej mě, oč chceš a já ti to dám.‘ Zavázal se jí přísahou: ‚Dám ti, co si budeš přát až do polovice svého království.‘ Ona vyšla a zeptala se matky: ‚Oč mám požádat?‘ Ta odpověděla: ‚O hlavu Jana Křtitele.‘ Král se velmi zarmoutil, ale pro přísahu před spolustolovníky nechtěl jí odmítnout. Proto poslal kata s příkazem přinést Janovu hlavu. Ten odešel, sřal Jana v žaláři a přinesl jeho hlavu na míse. Dal ji dívce a dívka jí dala své matce.‘ Herodes tušil anebo dokonce věděl, že Jan má pravdu, přesto slabost zvítězila. Není bez zajímavosti, že slabost Herodova se zpočátku jeví jako síla. Schopnost dostát danému slovu ať to stojí, co to stojí. Slabost je v tom, že Herodes obětuje Jana, než aby se před spolustolovníky znemožnil porušením daného slibu. Kdyby Herodovi strach z této skutečnosti nezatemnil úsudek, mohl by říct, že tento člověk není jeho majetek a proto žádosti nemůže vyhovět. Totiž on jím skutečně ani nebyl. Nebyl to otrok, ale vězeň. A tak se stalo, že Jan zaplatil životem. Dalo by se říci, že život světce byl ukončen z dost banálního důvodu. Tedy z jakéhosi rozmaru ženy a slabosti muže. Ne, to pouze ta, která byla u moci (Herodias), využila své možnosti svědomí umlčet a nám se tak dochoval příklad statečného jednání, jaké má představitel církve mít, když hájí dobré mravy.

7. HLAS CÍRKVE JAKO MORÁLNÍ AUTORITY V POLITICE

„V této části se budeme věnovat objasnění dvou forem, prostřednictvím kterých může církev vykonávat vliv na politiku. Církev může působit na politiku jako instituce reprezentovaná příslušnými nositeli duchovních úřadů (biskupové a kněží) a jako společenství věřících v rozličných společenských útvarech a svobodných iniciativách. V obou formách může církev na jedné straně působit uvnitř společnosti, tedy účastnit se na veřejných diskusích se snahou ovlivnit veřejné mínění a na druhé straně se může obracet přímo na státní orgány a politické představitele.

Dříve, než probereme tyto formy působení, je třeba ještě jednou zdůraznit, že církev si přitom nemůže v žádném případě činit nárok na veřejnoprávní autoritu.⁶⁷ Na co si ovšem smí a musí dělat nárok, je být autoritou morální.

Tato příležitost se naskytlá a byla promarněna, když vládcové naší země neposkytovali dobrý příklad mravného jednání. Naopak, bylo až zarážející, s jakou neomaleností jsme byli seznámeni u svých prvních, svobodně zvolených politických činitelů při jejich morálních selháních. Za všechny jmenujme alespoň dva: prezidenta Václava Havla, který přesně v duchu Kantova kategorického imperativu⁶⁸ měl poměr s jinou ženou, zatímco jeho manželka Olga Havlová umírala na rakovinu plic. Je pravda, že jsme od svého „charismatického“ prezidenta očekávali jiné jednání. Svoji milenkou Dagmar Veškrnovou si pak vzal, ani ne devět měsíců po smrti první manželky. Tím, že bezohlednost v soukromém sektoru je veřejně ohlášena, nedostatkem studu se stává legitimní. Prezidentovým laxním postojem k vlastnímu selhání v oblasti mravní, se spouští signál pro mravní uvolněnost národa. Dobře to charakterizuje výrok Tridentského sněmu: „Bezúhonnost představených je spása podřízených.“⁶⁹ „Zejména v rodící se demokracii, která ještě nemá jasné kontury a pevně stanovené normy platí: jak vysoko má laťku morálky nastavenou hlava státu, tak vysoko je pak morálka jako taková, akceptovaná společností. Větší sebevědomí a sebeúcta národa vytváří tlak a tedy i předpoklady pro mravně vhodné jednání politika. Vyspělá demokracie by s největší pravděpodobností takovýto defekt charakteru, u svého prezidenta, neakceptovala.

Následovníci nenechali na sebe dlouho čekat. Naposledy jsme byli obšťastněni

⁶⁷ SUTOR, Bernhard, Politická etika, Praha: Oikoymenh, 1991. ISBN 80-86005-17-8, str. 201

⁶⁸ „Jednej tak, aby maxima tvé vůle mohla vždy zároveň platit jako princip všeobecného zákonodárství.“ (Maxima rozuměj norma) BRUGGER, Walter, Filosofický slovník, Praha: Naše Vojsko 1994. ISBN 80-206-0409-X, s. 198

⁶⁹ SKOBLÍK, Jiří, Konkrétní morálka, Praha, KTF-UK, vysokoškolská skripta, 2004 str. 170

„nehroženým“ doznáním ministra zdravotnictví dr. Ratha k bigamickému vztahu.⁷⁰

Je podivuhodné, jak „hlas volajícího na poušti“ ztichl.

Každé prostředí, ve kterém se člověk pohybuje, je třeba kultivovat Božím působením. Prostor, který to nejvíce potřebuje, neboť ovlivňuje životy nás všech, je prostředí politiky. Takže polistopadový vývoj je sice vítězstvím svobody vnější, ale ztrátou, v obrovských rozměrech, svobody vnitřní. A o to se velkou měrou zasloužil právě náš první prezident a posléze jím nastartované amorality, jeho následovníci na vysokých politických postech.

Tito politikové sice mají kredit ve své odbornosti, ale svou absencí morálky působí na společnost rozkladně, a tak jí dávají více zla, než dobra. To byl taky důvod, proč svatý Jan tak vehementně a kategoricky požadoval mravní jednání od vládců. Zlo amorality je plíživé a v mravně defektním prostředí dobře prospívá.

„Církev by se tedy měla zpravidla spoléhat na své nepřímé politické působení a podle situace by měla mít vždy odvahu přenést je do politické sféry. Jestliže to církevní hodnostář učiní, musí ovšem zvažovat tři hlediska:

1. Má k tomu své oprávnění na základě svého duchovního poslání, nehovoří jako občan XY, který je náhodou duchovním.

2. Musí to být z naléhavých důvodů. Církevní hodnostáři by neměli znevažovat svou duchovní autoritu častým vyjadřováním politických stanovisek. Slovo, které napomíná, burcuje nebo také protestuje se může stát nezbytným příkazem.

3. Musí se jednat o duchovní nebo etický rozměr dané záležitosti, o které se mluví, a ne o věcné nebo politické úvahy a o náklonnost či averzi k osobám a směrům, které jsou podmíněny určitými zájmy nebo stranickými postoji.“⁷¹

I nevěřící občané mají mnohdy na morálku zcela zdravé názory, které chtějí žít. Tím, že církevní představitel veřejně hlásá, co si oni ve skrytosti myslí, může získat mnohé pro víru. Pokud ovšem bude tento hlas svědomí scházet, nic nebude bránit zlu, aby se rozpínalo dál. A tak ti, co nás potřebují a očekávají zastání ve svých morálních postojích, nás nepřijmou a neobráť se, protože již nejsme hlasem volajícím na poušti.

Tuto kapitolu končím citátem sv. Terezie z Ávily: „Šťastná duše, které Bůh dá poznat pravdu! Jak by byl tento stav příhodný pro krále...Jaká spravedlnost by byla patrná v jejich království!

---

⁷⁰ MF Dnes 3. 11. 2005

⁷¹ SUTOR, Bernhard, Politická etika, Praha: Oikoymenth, 1991. ISBN 80-86005-17-8, str. 202

Kolik zel by se odvrátilo a kolik by jich vůbec nevzniklo“⁷²

---

⁷² EUGENE, Marie od Dítěte Ježíše, O pokoře, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2005, str. 38

8. HLAS CÍRKVE JAKO SVĚDOMÍ V OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

8.1 Viditelné svědomí

Proto, aby mohla být církev respektována jako morální svědomí, musí být nejen slyšet, ale taky vidět. Když není svědomí vidět ani slyšet, těžko pak lze dosáhnout mravní pravdy v národě.

Pokud je tedy církev neviditelná, což je dáno absencí patřičného oděvu, nevěřící vlastně žádným způsobem není nucen brát v potaz, natož respektovat jiné hodnoty, než které si sám naordinuje, normalizuje a předává pak do společnosti. Každý člověk je obrazem Boha a Boží pravdy má vepsané do hlubin svého srdce. Jen ne každý o nich ví. Úlohou církve je tento zasunutý poklad vytáhnout a namířit na něj proud Božího světla a skrze moc, kterou má od Boha, uzdravovat zraněné duše hříchem a vracet je opět svému Stvořiteli.

Mezi civilně oblečeným člověkem a mužem v klerice je asi takový rozdíl jako mezi civilní architekturou a gotickou katedrálou. Jak ve vzhledu, tak v hloubce prožitku. A to není málo. Nejde jen o zviditelnění, ale i zkvalitnění pohledu na tento svět. Stejně jako pohled na jakýkoliv kostel, či už skvost sakrální architektury nebo skromný vesnický kostelík, rozechvívá srdce radostí, stejně tak je to i s pohledem na zasvěceného ve svém oděvu. Tím, že ho nosí, přidává světu na kráse, stejně jako kostely.

Muži i ženy v tomto oděvu odkazují beze slova na Boha. Kdyby všichni kněží a zasvěcené osoby oblékli svůj předepsaný oděv, jsem přesvědčena, že do roka vzroste počet věřících o 100%. Určitě můžeme říct, že by nenastal odpad od víry. Mnoho katolíků naplňuje totiž pohled na muže v klerice hrдостí, na ženu v řeholním oděvu radostí a mnicha vnímá s romantickým rozechvěním. Oděv zasvěceného probouzí smysl pro tajemství. Svým oděvem evangelizují, aniž by museli cokoli říci.

Tato skutečnost by přispěla k všeobecnému povědomí, že skladba obyvatelstva je poněkud jiná, než se dosud usuzovalo. Takto oblečená osoba může poskytnout dobrou radu již na setkání. Svým oděvem zvěstuje, že je připravena na každou otázku. Vyjít do ulic je to, co nová doba žádá. Ježíš také chodil. Ten totiž, který tápe, do kostela možná nikdy nepřijde.

V dekretu „Perfectae caritatis“,⁷³ což v překladu znamená „Dokonalosti lásky“ a neodpovídá tak zcela českému: „Dekret o přizpůsobené obnově řeholního života“, je o oděvu řeholnic a

řeholníků v oddíle ‚Řeholní oděv‘ tato věta: „Řeholní oděv je znamením zasvěcení.“

Pro nás, co jsme mimo stav duchovenstva i zasvěcený život, je příkladné jednání našich církevních představitelů velmi inspirativní pro vlastní příkladné jednání. Jak poznáváme během duchovního zrání, příkaz instituce se nám stává příkazem lásky. Touha po spáse duší nepotřebuje nařízení, sama koná to, co je správné.

8.2 Demonstrace svědomí

„Jestliže určitý zákon nebo nařízení požaduje zjevně něco nemravného, pak je individuální pasivní odpor vždy mravním příkazem.... Kolektivní pasivní odpor,...ochromení veřejných podniků, správy či dopravy, může být podle okolností účinným prostředkem jak přivést režim bezpráví do nesnáží, zejména proto, že tímto způsobem lze dnes také zpravidla mobilizovat veřejné mínění v zahraničí“⁷⁴

Když umírali američtí vojáci ve Vietnamu, američtí studenti, mnohdy se svými profesory, se nerozpakovali vyjádřit svůj protest proti molochu války, který nesmyslně požíral mladé lidské životy. Velmi živě si dovedu představit, jak spolu se svými profesory svorně hájíme životy našich nenarozených na Den zvěstování Páně, kdy se na Václavském náměstí konají Pochody pro život, za práva nenarozených dětí na život a zrušení potratového zákona. Nelze se než podívat, proč tato akce není demonstrativním vyjádřením odporu celé církve. Kdyby se církev sjednotila pod biskupskou berlou svého pastýře a demonstrovala jednotu v názoru i nezanedbatelnou sílu národa, stačila by jedna taková demonstrace, aby byl zákon následně zrušen. Katolíci rádi poslechnou svého pastýře a přijdou podpořit dobrou věc. Vždyť statečné vyznání a nasazení pro Krista mají za 2 000 let trvání historie církve v genech. Nebo že bychom byli snad méně stateční než Americká mládež té doby? Nebo že bychom méně milovali své nenarozené přesto, že se honosíme vznešeným označením křesťané? To přece zavazuje. Američtí studenti ne zcela jasné náboženské orientace nám ukazují cestu, místo abychom my byli takovým příkladem pro jiné.

Samotná konstituce II. Vat. Koncilu nás vybízí, abychom využili práva na odpor: „Kde však jsou občané utlačováni státní mocí, která překračuje svou kompetenci, tam se nesmějí zdráhat učinit to, co objektivně vyžaduje obecné dobro. Mají však právo bránit práva svá i práva svých

---

⁷³ Dokumenty II. Vat. Koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2002, PC

⁷⁴ SUTOR, Bernhard, Politická etika, Praha: Oikoymenth, 1991. ISBN 80-86005-17-8, str. 209

spoluobčanů proti zneužívání moci, ovšem jen uvnitř hranic přirozeného práva a evangelia.⁷⁵ Ani si nelze příliš představit jak lze býti více utlačován, než nemoc se narodit.

„Právo na odpor v přesném sociálně etickém smyslu je právo postavit se proti bezprávnému jednání státních orgánů, *ius contra legem*. Toto právo přísluší člověku jako takovému, to znamená, že je zde dříve, než jakékoli státní zákonodárství, přičemž je možno rozlišit tyto formy:

- odpírání poslušnosti vůči určitému zákonu (individuální pasivní odpor)
- organizované odpírání poslušnosti např. stávkou nebo bojkotem (kolektivní pasivní odpor)
- aktivní jednání probíhající v rozporu se zákonem včetně použití násilí proti nositelům státní moci (aktivní odpor). Evangelium nicméně nedoporučuje aktivní odpor. (Mt 5, 39) a sv. Pavel doporučuje křesťanům poslušnost vůči vrchnosti (Ř, 13).⁷⁶

Nařízení „neodpírejte zlému“, znamená, že se nemáme stavět bezpráví, které se děje nám, ale neznamená, nepostavit se za spravedlivou věc a obhájit práva těch, kteří se hájit nemohou. Matka se vždy postaví za své dítě. Pokud církev nekoná stejně, stvrzuje, že nejsou její.

Při tak mohutné demonstraci za práva nenarozených na život si lze představit i jinou věc, pro kterou naše i odloučené církve truchlí. A tou je rozdělená jednota. Jistě by to byla vhodná příležitost spojit své církve alespoň pro tuto chvíli v jedno.

---

⁷⁵ Dokumenty II. Vat. Koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2002. ISBN 80-7192-467-9, GS 74, 6

⁷⁶SUTOR, Bernhard, Politická etika, Praha: Oikoymenh, 1991. ISBN 80-86005-17-8, str. 208

ZÁVĚR

Smyslem této práce je najít východisko z bludného kruhu, ve kterém se naše společnost nyní pohybuje. Chce ukázat, kde jsou rezervy ze strany církve pro zlepšení celkové situace.

Církvi byla dána všechna potřebná moc ke spáse duší. Nikdo nemá takovou moc jako církve a přece je ještě mnoho oblastí kde tuto moc nevyužívá tak, jak by mohla a uznejme, že měla.

Pořady v televizi ubíjející lidskou důstojnost,⁷⁷ běžně dostupná pornografie atd., to jsou jevy, na které slyšíme málo námitek za stran biskupů. V této práci jsem se snažila objektivně zhodnotit neutěšenou situaci dneška, abych připomněla Církev jako morální instanci společnosti a inspirovala odpovědné církevní představitele k většímu a razantnějšímu postoji i jednání.

Kde je moje matka Církev, aby mne vzala za ruku a ukázala mi, co je správné? Kde je můj pastýř a otec, co mi ukáže cestu, když bloudím? Obávám se, že sekularizovaný svět nám nenápadně podsouvá svoje normy.

Církev je nejen svědomím společnosti, ale má i sama vlastní svědomí a oblasti ve společnosti, které jsou čistě její záležitostí a které občanská společnost neřeší. Mám na mysli okultní praktiky, které se všude rozlézají jako mor. Když církev nerozhazuje své síť k lovu, lev řvoucí⁷⁸ nemusí ani hledat, aby pohltit, ryby samé mu naskáčou do tlamy. Nejenže sekularizovaný občan nehledá pomoc u svátostného Krista a obchází různé věštce a esoterické skupiny, ale samotní katolíci podléhají tomuto mámení. Tam kde je víra na ústupu, tam má okultizmus zelenou.

Chybí exorcisté, neboť jich asi není třeba. „Peklo je sice možná prázdné“, zato Země je plná jeho obyvatel. Nedávno jsem se dozvěděla na jednom kázání, že svatopisci byli lidé prostí a každou duševní nemoc považovali za posedlost. To, že Ježíš Kristus onoho člověka vyléčil exorcismem asi nebylo nějak zvlášť podstatné. Nejspíš tedy i Ježíš byl prostý a netušil, že existuje něco jako epileptický záchvat, který je třeba přenechat odborníkovi. Z toho jakoby vyplynulo: Ježíš Kristus vyháněl d'ábla, protože tenkrát neexistovali psychiatři. Jedná se konkrétně o Mk. 9,17-29: „Mistře, přivedl jsem k tobě svého syna, který má zlého ducha a nemůže mluvit. Kdekoli se ho zmocní, povalí ho a on má pěnu u úst, skřípe zuby a strne. Požádal jsem tvé učedníky, aby ducha vyhnali, ale nedokázali to.“.....„Pokolení nevěřící, jak dlouho ještě budu s vámi? Jak dlouho vás mám ještě snášet. Přiveďte ho ke mně!“...Když ten duch Ježíše

---

⁷⁷ „Vyvolení“

⁷⁸ Evangelium podle Petra 5, 8

spatřil, hned chlapce zkroutil křečí, padl na zem, svíjel se a měl pěnu u úst...A často jej zlý duch srazil, dokonce do ohně i vody, aby ho zahubil. Ale můžeš li, slituj se nad námi a pomoz nám.“ Ježíš mu řekl: „Můžeš-li! **Všechno je možné tomu, kdo věří.**“ ... „Věřím, pomoz mé nevěře.“ ...Ježíš ...pohrozil nečistému duchu: „Duchu němý a hluchý, já ti nařizuji vyjdi z něho a nikdy už do něho nevcházej!“ Duch vykřikl, silně jím zalomcoval a vyšel...učedníci se ho ptali: „Proč jsme ho nemohli vyhnat my? Řekl jim: „Takový duch nemůže vyjít jinak než modlitbou.“ Věřu, než použít exorcismus, raději zpochybnit samého Krista. Takovému jednání uráží neboť z oveček dělá tupé ovce. Když se tedy podhodnocuje pravdivost Božího zjevení přímo z úst kněze a různě se s ním manipuluje, co asi tak můžeme čekat od těch co v Boha nevěří vůbec?

Tedy neďvejme se s politováním na sekularizovaný svět a nebďujme nad tím, že nás nepřijímá. On tuto odpovědnost nenese, ale církev, která mlčí. Ona bude Bohem brána k odpovědnosti, protože jí byla dána moc, klíč k pravdě a péče o duše. Vaše řeč budiž jasná: čemu patří ano, dejte své ano, čemu ne, tomu ne. Když svědomí mlčí, nic nevadí, aby zlo pokračovalo a rozrůstalo se dál.

Tím, že církev jedná podle božích norem, vyhovuje i svědomí nevěřícího člověka, toužícímu žít v mravně přijatelném prostředí. Kde najde zastání a oporu? Co je taková síla a jednota ve smýšlení, která může prosadit to, co chce? Nic jiného než církev. Velikost, jednota, vybavena silou Všemohoucího. Svět potřebuje statečné vůdce a za těmi také půjde.

Kristus slíbil, že brány pekel ji nepřemohou.⁷⁹ To je radostná skutečnost a dobrá vyhlídka do budoucna, ale než se tak stane, kolik duší se obloukem vyhne nebeskému království? Je to strašlivá odpovědnost. Jenom za jedinou duši, která pro naši lhostejnost pronikne peklem budeme bráni k odpovědnosti, co teprve když propadnou mnozí.

Dokumenty II. Vatikánského koncilu, jak jsme si měli možnost ukázat, nás přímo vybízí ke kategorickému postoji, který se má projevit i v praxi při řešení jednotlivých problémů společnosti. O to méně je pochopitelná tato situace. Spíše snad jakoby vybízely k laxnímu a opatrnickému jednání. Ale já jsem tam nic takového nenašla a ani nepředpokládám, že by tam něco takového mohlo být napsáno

Církvi patří péče o duše jak věřících tak nevěřících. Stejně jako je Trojjediný Bůh Otcem všech, stejně tak je i církev matka všech. A péče o duše je její právo a povinnost. Podle hlavního

---

⁷⁹ Evangelium podle Mat.16, 18

kanonickoprávního principu: „suprema lex salus animarum - nejvyšším zákonem je spása duší“⁸⁰
To je to, co je z titulu svého ustanovení Kristem, povinna dělat respektující svobodu člověka, danou mu Bohem. Stvoření je poplatné svému Stvořiteli v jakémkoliv lidském zřízení. A smysl svého bytí má ve svém Stvořiteli. Tedy milovat hříšníka, nenávidět hřích a neohroženě toto, pro spásu duší, z lásky k Bohu a člověku, veřejně hlásat. Když se nehlásá, člověk postrádá možnost svobodné volby. Když o Bohu nic neví, těžko si Ho pak může zvolit. Pak hledá jinde. A nalézá. A je přijat s otevřenou náručí. Nárůst sekt a různých okultních společností jsou toho dokladem.

Církev proto musí odhalit svoji tvář. Přívětivou, laskavou a otevřít náruč všem, kteří žízní a touží po spravedlnosti. Jako matka, milující své dítě, chráníc ho před každou špatností, která ho uvrhává daleko od Boha a svrhává do nepřetržitě otevřeného jícnu pekla.

Nemůžeme bohužel říci, udělali jsme vše proto, aby zlo nebylo na postupu. Ne, my se snažíme s nadčlověkem, kterému je morálka cizí slovo, výčitky svědomí neznámý pojem a Bůh raritou, vycházet dobře. Ale vyjdeme dobře i s Bohem?

Cílem práce bylo nabídnout možný model uspořádání občanské společnosti, která je blízká všem. A to je model rodiny, která má svůj předobraz v Bohu.

---

⁸⁰ Kodex kanonického práva, Praha: Karmelitánské nakladatelství 1944. ISBN 80-7113-082-06, Kánon 1752

Přehled použitých symbolů a zkratk

GS – Gaudium et spes, Pastorální konstituce o církvi v dnešním světě

DH – Dignitatis humanae, Deklarace o náboženské svobodě

PC – Perfectae caritatis, Dekret o přizpůsobené podobě řeholního života

Přehled použité literatury

Bible - ekumenický překlad, Praha: Česká biblická společnost 1966

COLEMANOVÁ Janet, CONNOLY William, RYAN Alan: Blackwellova encyklopedie politického myšlení, Studium Barrister a Principal, Brno 2 000

Dokumenty II. Vat. Koncilu, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2002.

EUGENE Marie od Dítěte Ježíše: O pokoře, Kostelní Vydří, 2005

FRANZEN August: Malé církevní dějiny, Praha: Zvon 1992.

KLIMEŠ Lumír: Slovník cizích slov, Praha: SPN 1985

Kodex kanonického práva, Praha: Karmelitánské nakladatelství 1944.

Katechizmus katolické církve, Praha: Zvon 1995

MALÝ Radomír: Humanisté nebo satanisté-nepublikováno

MF Dnes 3. 11. 2005

PESCHKE Karl-Heinz: Křesťanská etika, Praha: Vyšehrad, 1999

RÁČEK, Blažej: Církevní dějiny v přehledu a obrazech, Praha 1940

SKOBLÍK Jiří: Konkrétní morálka, Praha, KTF-UK, vysokoškolská skripta 2004

SKOBLÍK Jiří: Přehled křesťanské etiky, Praha: Karolinum 1997

SUTOR Bernhard: Politická etika, Praha: Oikoymenh, 1991

Velký sociologický slovník, UK-Vydavatelství Karolinum, Praha 1966

www.czso.cz - internetová stránka ČSÚ, Obyvatelstvo demografie, Časové řady, Pohyb obyvatelstva v Českých zemích 1785-2004, absolutní údaje, 28. 4. 2006

OBSAH

Název	Strana
ÚVOD.....	4
1. SOUČASNÝ STAV SPOLEČNOSTI.....	6
2. ATEIZMUS A JEHO FORMY.....	11
3. OBJEKTIVNĚ MOŽNÉ PŘÍČINY ATEIZMU.....	14
3.1 <u>Svatá inkvizice</u>	14
3.2 <u>Simonie</u>	15
3.3 <u>Křižácké výpravy</u>	16
3.4 <u>Američtí Indiáni</u>	16
3.4.1 Aztékové.....	17
3.4.2 Říše Inků.....	17
3.4.3 Misijní činnost v Americe	18
3.4.4 Resumé.....	19
3.5 <u>Zhodnocení</u>	20
4. SEKULARIZACE A LIBERALIZMUS.....	20
4.1 <u>Sekularizace</u>	20
4.1.1 Obrat od práva pravdy k právu osobnosti.....	20
4.2 <u>Liberalismus</u>	23
4.2.1 Vymezení pojmu svoboda	24
4.2.2 Vymezení pojmu svědomí	26
4.3 <u>Zhodnocení</u>	28
5. STÁTNÍ USPOŘÁDÁNÍ PODLE MODELU SV. TROJICE.....	29
5. 1. <u>Sociální role v analogii tří Božských Osob</u>	29
5.2 <u>Sociální role v mikrospolečnosti</u>	29
5.3 <u>Sociální role v makro společnosti</u>	30
5.4 <u>Zhodnocení</u>	30
6. JAN KŘTITEL – PŘEDOBRAZ CÍRKVE JAKO SVĚDOMÍ. SPOLEČNOSTI.....	32
7. HLAS CÍRKVE JAKO MORÁLNÍ AUTORITY V POLITICE.....	33
8. HLAS CÍRKVE JAKO SVĚDOMÍ V OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI.....	36

8.1 <u>Viditelné svědomí</u>	36
8.2 <u>Demonstrace svědomí</u>	37
ZÁVĚR.....	39
Přehled použitých symbolů a zkratk.....	42
Přehled použité literatury.....	43

Annotation

In my thesis „The Church – a Moral Conscience of the Society“ I am looking for and consequently offer a possible consensus between the liberal conception of the civil society and the fundamental base of the Church. It works with such conceptions as freedom and conscience and explains them in the light of moral theology. What is conscience for a man let be the church for a society.

Key words:

- church
- conscience
- freedom
- liberalism
- truth